

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Projecten, Realisatie en Ontwikkeling

Onderwerp:

Speelbeleidsplan: spelen, bewegen en ontmoeten

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 31-10-2023
Notanummer	: 2023-719
Datum	: 31-10-2023
Programma	: 03 - Leefomgeving
Portefeuillehouder	: Wethouder Elferink,
Bijlage(n)	: Persbericht Buiten spelen, bewegen en ontmoeten - van 0 tot 100 jaar.docx

Parafering

19-10-2023: Wethouder17-10-2023: Programmamanager

Agendering

* 20-10-2023: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

* 19-10-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

1-11-2023

B & W d.d.: 31-10-2023

Besluit

1. De raad voor te stellen om de Visie: Spelen, Bewegen en Ontmoeten vast te stellen
2. Het raadsvoorstel en het ontwerp-raadsbesluit vast te stellen
3. De stukken aan te bieden aan de gemeenteraad
4. Tijdens de VJN 2024 een financieel voorstel te doen aan de raad, dat in samenhang is met de Nota Kapitaalgoederen, om uitvoering van de visie mogelijk te maken

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

De speelruimte is van grote waarde voor de gemeente Deventer en haar inwoners. Buitenspelen helpt kinderen in hun ontwikkeling, kinderen leren grenzen kennen en verleggen, maken vriendjes en ontdekken de buurt. Daarnaast zijn speelplekken belangrijke ontmoetingsplekken, niet alleen voor kinderen, maar ook voor (groot)ouders en andere buurtbewoners. Daarnaast kunnen goede speel- en sportplekken beweging stimuleren bij jong en oud en leveren deze plekken een positieve bijdrage aan de leefbaarheid van de openbare ruimte.

Om deze functies optimaal te benutten is een visie op spelen, bewegen en ontmoeten noodzakelijk. Het oude speelruimteplan was toe aan een update, daarom is een nieuwe brede visie opgesteld waarin diverse ambities ten aanzien van de inrichting van speellocaties bij elkaar komen.

De kern van de visie is dat de gemeente Deventer investeert in een kwalitatief basisnetwerk van centrale (buurt)speelplekken op loopafstand en beweegplekken over Deventer waar iedereen welkom is. Met een meer diverse en inclusieve inrichting, uitdagende toestellen en meer voorzieningen stimuleren deze centrale plekken inwoners van alle leeftijden om te bewegen, te spelen en elkaar te ontmoeten.

Om de visie daadwerkelijk te realiseren zijn er gerichte ambities geformuleerd waar de gemeente de komende jaren aan werkt:

- * Centrale, kwalitatief goede speelplekken op loopafstand: binnen speelbuurten zorgt een basisnetwerk aan speelplekken (van verschillend formaat) voor een goed aanbod.
- * Diversiteit: het speellandschap is divers en bestaat uit verschillende speelvormen.
- * Inclusiviteit: iedereen moet mee kunnen doen.
- * De beweegvriendelijke omgeving: elke wijk heeft verschillende beweegmogelijkheden voor jong en oud.
- * Klimaatbestendigheid en vergroening van speellocaties.
- * Participatie en samenwerken: bewoners en gebruikers betrekken bij de (her)inrichting van speellocaties.

Daarnaast hanteert de gemeente richtlijnen bij in- en uitbreidingslocaties om ondanks de toenemende druk op de leefomgeving ook in de toekomst te zorgen voor een goed speelklimaat.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Deventer heeft een kwalitatief goed basisnetwerk van speelplekken op loopafstand en beweegplekken waar iedereen welkom is. Met een diverse en inclusieve inrichting, uitdagende toestellen en meer voorzieningen voelen inwoners van alle leeftijden zich uitgenodigd om te bewegen, te spelen en elkaar te ontmoeten.

Kader

- Visie op spelen 'samen spelen kun je overal' (2010)
- Bestuursakkoord 2022-2026: Dichtbij, Betrokken & Bevlogen

Betrokken partijen en participatie

Om tot een brede gedragen visie te komen zijn diverse partijen, zowel intern als extern, gevraagd om input te leveren voor het speelbeleidsplan tijdens enkele verdiepingssessies. Tijdens deze sessies zijn onder andere opbouwwerkers, jongerenwerkers, stichting Tevreden en beleidsmedewerkers van diverse beleidsterreinen gevraagd om input te leveren. Tevens zijn er gesprekken gevoerd met jongeren en zijn er wandelingen georganiseerd met kinderen van meerdere basisscholen. Op deze wijze is geprobeerd een zo breed mogelijk beeld te creëren van de behoeftes op het gebied van spelen, bewegen en ontmoeten.

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor:

1. De gemeente heeft in het bestuursakkoord diverse ambities benoemd.
 - * Fijn wonen en leven
 - * Diversiteit en inclusiviteit
 - * Samen gezond in Deventer

- * Een fijne jeugd in Deventer
- * Een duurzame toekomst

Speelplekken zijn bij uitstek plekken waar deze ambities bij elkaar komen. Speellocaties zijn de plek waar ontmoetingen tussen kinderen en ouders plaatsvinden, buurtactiviteiten worden georganiseerd, kansen liggen voor sport- en bewegingsmogelijkheden, kansen liggen voor vergroening, etc. Daarnaast kunnen speellocaties in hoge mate bijdragen aan een beter leefklimaat in de buurt. Door de komende jaren uitvoering te geven aan de visie 'Spelen, Bewegen en Ontmoeten' en te investeren in deze speelplekken wordt een positieve bijdrage geleverd aan het realiseren van deze ambities.

2. Het realiseren van een kwalitatief goed basisnetwerk van speellocaties binnen de gemeente Deventer draagt er toe bij dat iedereen toegang heeft op loopafstand tot een locatie die de mogelijkheid biedt om te spelen, te bewegen en/of te ontmoeten.

3. Door een projectmatige buurtgerichte aanpak te hanteren, waarbij bewonersparticipatie een rol krijgt, wordt meer betrokkenheid van bewoners bij hun eigen leefomgeving gecreëerd.

4. Daar waar in het verleden de focus bij speelplekken lag op met name het gebruik door kinderen, ligt er nu de nadruk op om iedereen (van 0-100) de mogelijkheid te bieden om in zijn of haar omgeving te spelen, te bewegen en/of te ontmoeten, al naar gelang daar behoefte daar aan is.

Argumenten tegen:

1. Voor het realiseren van alle ambities is vooralsnog geen financiële dekking. Er is momenteel onvoldoende budget gereserveerd voor vervanging van speellocaties. Er moeten daarom aanvullende budgetten worden vrijgemaakt om uitvoering te kunnen geven aan de visie.

2. Het is niet perse noodzakelijk om alle speellocaties binnen de gemeente Deventer als zodanig ingericht te houden. Oorzaak hiervan kan zijn dat er bijvoorbeeld op een specifieke plek momenteel geen behoefte is, of dat er relatief veel speellocaties gecentreerd zijn in een klein gebied.

Financiële consequenties en dekking

De gemeente Deventer heeft een uitgebreide en gevarieerde speelruimte, maar deze is wel verouderd en op korte termijn toe aan vervanging. Om het basisnetwerk te kunnen realiseren en ervoor te zorgen dat de speellocaties worden opgeknapt, maar tevens de aanvullende ambities te kunnen realiseren is jaarlijks een bedrag van € 640.000 nodig. Dit bedrag bestaat uit € 524.000 per jaar voor het realiseren c.q. opknappen van de huidige speellocaties en € 116.000 om de aanvullende ambities te realiseren. Het beschikbare jaarlijkse vervangingsbudget van € 282.000 is daarom onvoldoende. Het verschil is in totaal €358.000 per jaar. Voor dit budget is geen dekking. Het onderhoudsbudget is met €243.000 overigens wel toereikend.

De middelen uit de bestaande begroting van het programmaleefomgeving (€ 282.000 en 243.000) zijn vooralsnog de basis om uitvoering te geven aan het speelbeleid. Bij de voorjaarsnota 2024 volgt een voorstel om verdere uitvoering te geven aan de visie, dit in relatie tot de beschikbare programmamiddelen en in samenhang met de nota kapitaalgoederen. Er kan dan een integrale afweging worden gemaakt. Indien aanvullende middelen benodigd zijn maar niet beschikbaar komen, dan moeten de ambities worden aangepast binnen de dan beschikbaar gestelde middelen. Indien dit het geval komt het college terug bij de raad.

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Voor alle wijken in de gemeente Deventer is een zogenoemde speelruimtekaart opgesteld. Per wijk is hierin aangegeven welke speel- en beweegvoorzieningen er in een wijk aanwezig zijn. Tevens zijn op deze kaart diverse suggesties gedaan hoe het basisnetwerk eruit zou kunnen zien binnen een wijk en welke ingrepen daarvoor nodig zijn. Zo is er in de ene wijk behoefte aan meer vergroening van enkele speellocaties, maar zijn er bij andere locaties ingrepen nodig om inclusiever te worden. Om tot de juiste keuzes te komen wordt er buurtgericht gewerkt. Met andere woorden: voordat tot (her)inrichting wordt overgegaan, betrekken we de buurt (bewoners, maar ook andere relevante partijen) bij het maken van plannen en ontwerpen, om zo te zorgen dat het aanbod aansluit op de behoefte van een wijk of buurt.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Speelbeleidsplan: spelen, bewegen en ontmoeten

Portefeuillehouder : Wethouder Elferink,
Voorstelnummer : 2023-719
Datum B en W besluit : 31-10-2023
Team : DEV-PRO

Inleiding

De speelruimte is van grote waarde voor de gemeente Deventer en haar inwoners. Buitenspelen helpt kinderen in hun ontwikkeling, kinderen leren grenzen kennen en verleggen, maken vriendjes en ontdekken de buurt. Daarnaast zijn speelplekken belangrijke ontmoetingsplekken, niet alleen voor kinderen, maar ook voor (groot)ouders en andere buurtbewoners. Daarnaast kunnen goede speel- en sportplekken beweging stimuleren bij jong en oud en leveren deze plekken een positieve bijdrage aan de leefbaarheid van de openbare ruimte.

Om deze functies optimaal te benutten is een visie op Spelen, Bewegen en Ontmoeten noodzakelijk. Het oude speelruimteplan was toe aan een update en daarom is een nieuwe brede visie opgesteld waarin diverse ambities ten aanzien van de inrichting van speellocaties bij elkaar komen.

Om de visie daadwerkelijk te realiseren zijn er gerichte ambities geformuleerd waar de gemeente de komende jaren aan gaat werken:

Ambitie 1. Centrale, kwalitatief goede speelplekken op loopafstand: binnen speelbuurten zorgt een basisnetwerk aan speelplekken (van verschillend formaat) voor een goed aanbod.

Ambitie 2. Diversiteit: het speellandschap is divers en bestaat uit verschillende speelvormen.

Ambitie 3. Inclusiviteit: iedereen moet mee kunnen doen.

Ambitie 4. De beweegvriendelijke omgeving: elke wijk heeft verschillende beweegmogelijkheden voor jong en oud.

Ambitie 5. Klimaatbestendigheid en vergroening van speellocaties.

Ambitie 6. Participatie en samenwerken: bewoners en gebruikers betrekken bij de (her)inrichting van speellocaties.

Daarnaast hanteert de gemeente richtlijnen bij in- en uitbreidingslocaties om ondanks de toenemende druk op de leefomgeving ook in de toekomst te zorgen voor een goed speelklimaat.

Raadsvoorstel

1. De Visie: Spelen, Bewegen en Ontmoeten vast te stellen
2. Uitvoering te geven aan de visie binnen de beschikbaar gestelde middelen in de begroting 2024 en verder.
3. Bij de voorjaarsnota 2024 een integrale afweging te maken in samenhang met de Nota Kapitaalgoederen om verdere uitvoering te geven aan de visie binnen de dan beschikbaar gestelde middelen.

Kern raadsvoorstel

De kern van de visie is dat de gemeente Deventer investeert in een kwalitatief basisnetwerk van centrale (buurt)speelplekken op loopafstand en beweegplekken over Deventer waar iedereen welkom is. Met een meer diverse en inclusieve inrichting, uitdagende toestellen en meer voorzieningen stimuleren de centrale plekken inwoners van alle leeftijden om te bewegen, te spelen en elkaar te ontmoeten.

Beoogd resultaat

Deventer heeft een kwalitatief goed basisnetwerk van speelplekken op loopafstand en beweegplekken waar iedereen welkom is. Met een diverse en inclusieve inrichting, uitdagende toestellen en meer voorzieningen voelen inwoners van alle leeftijden zich uitgenodigd om te bewegen, te spelen en elkaar te ontmoeten.

Kader

- Visie op spelen 'samen spelen kun je overal' (2010)
- Bestuursakkoord 2022-2026: Dichtbij, Betrokken & Bevlogen

Argumenten ten behoeve van de raad

1. De gemeente heeft in het bestuursakkoord diverse ambities benoemd.

- * Fijn wonen en leven
- * Diversiteit en inclusiviteit
- * Samen gezond in Deventer
- * Een fijne jeugd in Deventer
- * Een duurzame toekomst

Speelplekken zijn bij uitstek plekken waar deze ambities bij elkaar komen.

Speellocaties zijn de plek waar ontmoetingen tussen kinderen en ouders plaatsvinden, buurtactiviteiten worden georganiseerd, kansen liggen voor sport- en bewegingsmogelijkheden, kansen liggen voor vergroening, etc. Daarnaast kunnen speellocaties in hoge mate bijdragen aan een beter leefklimaat in de buurt. Door de komende jaren uitvoering te geven aan de visie 'Spelen, Bewegen en Ontmoeten' en te investeren in deze speelplekken wordt een positieve bijdrage geleverd aan het realiseren van deze ambities.

2. Het realiseren van een kwalitatief goed basisnetwerk van speellocaties binnen de gemeente Deventer draagt er toe bij dat iedereen toegang heeft op loopafstand tot een locatie die de mogelijkheid biedt om te spelen, te bewegen en/of te ontmoeten.

3. Door een projectmatige buurtgerichte aanpak te hanteren, waarbij bewonersparticipatie een rol krijgt, wordt meer betrokkenheid van bewoners bij hun eigen leefomgeving gecreëerd.

4. Daar waar in het verleden de focus bij speelplekken lag op met name het gebruik door kinderen, ligt er nu de nadruk op om iedereen (van 0-100) de mogelijkheid te bieden om in zijn of haar omgeving te spelen, te bewegen en/of te ontmoeten, al naar gelang daar behoefte daar aan is.

Argumenten tegen:

1. Voor het realiseren van alle ambities is vooralsnog geen financiële dekking. Er is momenteel onvoldoende budget gereserveerd voor vervanging van speellocaties. Er moeten daarom aanvullende budgetten worden vrijgemaakt om uitvoering te kunnen geven aan de visie.

2. Het is niet perse noodzakelijk om alle speellocaties binnen de gemeente Deventer als zodanig ingericht te houden. Oorzaak hiervan kan zijn dat er bijvoorbeeld op een specifieke plek momenteel geen behoefte is, of dat er relatief veel speellocaties gecentreerd zijn in een klein gebied.

Betrokken partijen en participatie

Om tot een brede gedragen visie te komen zijn diverse partijen, zowel intern als extern, gevraagd om input te leveren voor het speelbeleidsplan tijdens enkele verdiepingssessies. Tijdens deze sessies zijn onder andere opbouwwerkers, jongerenwerkers, stichting Tevreden en beleidsmedewerkers van diverse beleidsterreinen gevraagd om input te leveren. Tevens zijn er gesprekken gevoerd met jongeren en zijn er wandelingen georganiseerd met kinderen van meerdere

basisscholen. Op deze wijze is geprobeerd een zo breed mogelijk beeld te creëren van de behoeftes op het gebied van spelen, bewegen en ontmoeten.

Financiële consequenties

De gemeente Deventer heeft een uitgebreide en gevarieerde speelruimte, maar deze is wel verouderd en op korte termijn toe aan vervanging. Om het basisnetwerk te kunnen realiseren en ervoor te zorgen dat de speellocaties worden opgeknapt, maar tevens de aanvullende ambities te kunnen realiseren is jaarlijks een bedrag van € 640.000 nodig. Dit bedrag bestaat uit € 524.000 per jaar voor het realiseren c.q. opknappen van de huidige speellocaties en € 116.000 om de aanvullende ambities te realiseren. Het beschikbare jaarlijkse vervangingsbudget van € 282.000 is daarom onvoldoende. Het verschil is in totaal €358.000 per jaar. Voor dit budget is geen dekking. Het onderhoudsbudget is met €243.000 overigens wel toereikend. Om uitvoering te kunnen geven aan de voorliggende visie worden bij de VJN 2024 voorstellen gedaan. Hierbij wordt een voorstel gedaan in samenhang met de Nota Kapitaalgoederen.

De middelen uit de bestaande begroting van het programmaleefomgeving (€ 282.000 en 243.000) zijn voorsnog de basis om uitvoering te geven aan het speelbeleid. Bij de voorjaarsnota 2024 volgt een voorstel om verdere uitvoering te geven aan de visie, dit in relatie tot de beschikbare programmamiddelen en in samenhang met de nota kapitaalgoederen. Er kan dan een integrale afweging worden gemaakt. Indien aanvullende middelen benodigd zijn maar niet beschikbaar komen, dan moeten de ambities worden aangepast binnen de dan beschikbaar gestelde middelen. Indien dit het geval komt het college terug bij uw raad.

Betrokkenheid raad

De vaststelling van het speelbeleidsplan is een bevoegdheid van de raad.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris,

J.P. Wassens

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp : Speelbeleidsplan: spelen, bewegen en ontmoeten

Voorstelnummer : 2023-719

Raadstafel d.d. :

Raadsvergadering :

De raad van de gemeente Deventer,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 31-10-2023, nummer 2023-719

BESLUIT

1. De Visie: Spelen, Bewegen en Ontmoeten vast te stellen
2. Uitvoering te geven aan de visie binnen de beschikbaar gestelde middelen in de begroting 2024 en verder.
3. Bij de voorjaarsnota 2024 een integrale afweging te maken in samenhang met de Nota Kapitaalgoederen om verdere uitvoering te geven aan de visie binnen de dan beschikbaar gestelde middelen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

- **Beleíd spelen, bewegen & ontmoeten**
- **Gezond buiten in beweging in Deventer**

- Oktober 2023

1. Inleiding	03
1.1 Aanleiding en doel	
1.2 Scope	
1.3 Opzet en werkwijze	
1.4 Stichting Tevreden	
1.5 Bestuursakkoord 2022-2026	
2. Externe partners	05
2.1 Succesvol samenwerken	
2.2 Stichting Tevreden	
2.3 Speeltuinverenigingen	
2.4 Scholen	
3. Visie	07
3.1 Visie	
3.2 Ambities	
3.3 Regelgeving en veiligheid	
4. Ambities	09
Ambitie 1. Centrale, goede speelplekken op loopafstand	
Ambitie 2. Diversiteit	
Ambitie 3. Inclusiviteit	
Ambitie 4. De beweegvriendelijke leefomgeving	
Ambitie 5. Klimaatbestendigheid en vergroening	
Ambitie 6. Participatie en samenwerking	
5. Financiën en conclusie	15
Bijlages	16
A. Begrippenlijst	
B. Veldonderzoek	
C. Gebruikersonderzoek	
D. Verdiepingssessies	
E. Aanvullende beleid- en uitvoeringskaders	
F. Inrichting per type plek	
G. Leeftijdsindeling	

Colofon

Uitgave

Speelruimte en uitvoeringsplan
Gemeente Deventer
Oktober 2023

Tekst, onderzoek & omgeving Speelplan BV
Samenwerking Gemeente Deventer

1.1 Aanleiding en doel

De speelruimte is van grote waarde voor de gemeente Deventer en haar inwoners. Buiten spelen helpt kinderen in hun ontwikkeling (motorisch, zintuigelijk, sociaal, creatief en emotioneel). Kinderen leren grenzen kennen en verleggen, maken vriendjes en ontdekken de buurt. Speelplekken zijn daarnaast belangrijke ontmoetingsplekken, niet alleen voor kinderen maar ook voor (groot)ouders en andere buurtbewoners. Goede speel- en sportplekken stimuleren beweging bij jong tot oud en bevorderen de leefbaarheid van de stad. De pandemie heeft ons bovendien nog eens herinnerd aan het belang van goede speelruimte.

Het oude speelruimteplan liep af in 2019 en is toe aan een update. Het oude plan gaf goede handvatten en ambities voor het inrichten en beheren van de speelruimte. Deze heeft onder andere geleid tot mooie speelplekken, waar kinderen en ouders uitgedaagd worden de natuur te ontdekken. Deze plekken worden gewaardeerd door de inwoners van Deventer.

Er zijn daarnaast andere onderwerpen die nog meer een plek kunnen krijgen in de speelruimte, zoals wensen van de inwoners (inclusiviteit, ontmoetings- en beweefunctie), ambities van de gemeente zelf (een klimaatadaptieve openbare ruimte) en ontwikkelingen (interactieve toestellen en nieuwe sporten).

Dit nieuwe speelruimteplan bepaald de koers voor de toekomst en geeft handvatten voor de uitvoering, zodat de bewoners ook in de komende jaren met plezier buiten kunnen spelen, bewegen en elkaar ontmoeten.

1.2 Scope

Dit plan gaat in eerste instantie over alle 346 speel- en sportplekken in (mede)beheer van de gemeente. Dit noemen wij de **formele speelplekken**: openbare speel- en sportplekken met toestellen en enkele speeltuinverenigingen en schoolpleinen die een overeenkomst met de gemeente hebben. Daarnaast is er ook gekeken naar de **vrije speelruimte**: alle openbare ruimte op de straat en in het groen die bespeelbaar is. Samen vormen zij de 'openbare speelruimte'. Buiten dit plan vallen de niet openbare plekken waar je ook kunt spelen en bewegen, zoals enkele niet-openbare schoolpleinen en sportverenigingen. Deze plekken kunnen wel als alternatief of oplossing worden aangedragen om de openbare speelruimte te verbeteren.

1.3 Opzet en werkwijze

In dit speelruimteplan worden de visie en de ambities van de gemeente beschreven. Per ambitie wordt uitgelegd waarom Deventer zich hiervoor inzet en beschreven hoe deze ambitie in de praktijk wordt gebracht.

Om te bepalen wat belangrijk is voor de speelruimte van de toekomst van Deventer, is er vanuit verschillende kanten informatie ingewonnen. Deze trajecten en bronnen vormen achtergrondinformatie waarnaar verwezen wordt in het plan en worden in de bijlages samengevat:

- Veldonderzoek om de speelruimte te kwantificeren, in beeld te brengen en te beoordelen op verschillende criteria (zie bijlage A)
- Gebruikersonderzoek bestaande uit kinderwandelingen en jongerenoverleggen om te kijken hoe deze doelgroepen de ruimte nu gebruiken en welke behoeften en wensen zij hebben. Daarnaast heeft er in februari 2022 ook een bewonersonderzoek onder leden van het Deventer Digipanel plaatsgevonden met een online vragenlijst. Hierin zijn bewoners onder andere gevraagd naar hun mening over en wensen voor de openbare ruimte (zie bijlage B).
- Verdiepingsessies met verschillende partijen binnen en buiten de gemeente om raakvlakken, kansen en knelpunten voor ambities en uitvoering in beeld te brengen (zie bijlage C).
- Aanvullende documenten die kaders vormen voor de speelruimte, zoals (een evaluatie van) het oude speelruimteplan, andere beleidsterreinen (zie bijlage D).

In **groen** worden door het hele rapport belangrijke begrippen gemarkeerd. In bijlage A is een begrippenlijst opgenomen waarin enkele begrippen nader worden toegelicht.

Naast dit speelruimteplan is naar aanleiding van een scenario-verkenning een uitvoeringsplan opgesteld waarin de ambities uit dit plan vertaald worden naar concrete ingrepen op de locaties en worden deze ingrepen voor de periode 2023-2033 weggezet in de tijd. Voor het realiseren van alle ambities moet meer integraal gewerkt worden. Daarom is het belangrijk in de uitvoering ook verschillende partijen te betrekken.

1.4 Bestuursakkoord 2022-2026

De nieuwe coalitiepartijen in Deventer hebben in 2022 een nieuw bestuursakkoord opgesteld (Dichtbij, Betrokken & Bevlogen, Bestuursakkoord 2022-2026). In dit akkoord zijn meerdere afspraken en intenties opgenomen die van belang zijn voor de beleidsambities in dit nieuwe speelruimteplan:

- **Fijn wonen & leven** - Tot 2035 moeten er in Deventer 11.000 woningen gebouwd worden. Dit moet niet ten koste gaan van de kwaliteit van wonen. De gemeente wil blijven inzetten op fijne leefbare wijken en dorpen. Goede speelruimte levert hier een belangrijke bijdrage aan. Bij de woningbouwopgave wordt gekozen voor inbereiding boven uitbreiding. Dit zorgt voor meer speeldruk op de bestaande speellocales. Om zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van de openbare ruimte is het van belang om de speelplek als meer te gaan

1. Inleiding

zien dan een plek om te spelen. Spelen, bewegen en ontmoeting kunnen goed samengaan en dragen bij aan een fijne leefomgeving.

- **Iedereen doet mee** - Inwoners krijgen meer mogelijkheden om een rol of eigenaarschap te vervullen bij vragen en wensen uit de eigen woonomgeving. De mogelijkheid om te participeren bij de (her)inrichting van de speelruimte biedt hier veel mogelijkheden voor.
- **Diversiteit en inclusiviteit** - De openbare ruimte hoort voor iedereen toegankelijk te zijn en worden. We willen dat inwoners met een beperking volledig mee kunnen doen. Bij nieuwe plannen moet toegankelijkheid altijd meegenomen worden.
- **Samen gezond in Deventer** - Sport- en beweegmogelijkheden in de openbare ruimte zorgen ervoor dat alle inwoners, ongeacht leeftijd, achtergrond en /of financiële middelen, aan een gezonde leefstijl kan werken. Door te investeren in openbare sport- en beweegmogelijkheden zoals beweegroutes, voldoende groen en aangegeven wandel- en hardlooproutes, zorgen we voor een kwalitatief goed aanbod. Daarnaast willen we ontmoeting versterken. De openbare ruimte biedt mogelijkheden voor initiatieven die ontmoeting en een gezonde levensstijl stimuleren.
- **Een fijne jeugd in Deventer** - Naast aanbod voor kinderen, moeten de voorzieningen in de wijken ook jongeren de mogelijkheid om activiteiten te ondernemen. Hierbij ligt de nadruk op ontmoeting. Om kinderen uit te nodigen om meer te bewegen willen we een impuls geven aan de vergroening van schoolpleinen.
- **Samenleven in wijk en dorp** - Waar mogelijk wil de gemeente bestaande voorzieningen zoals scholen en sportvoorzieningen multifunctioneel inzetten om ontmoeten en organiseren in wijk en dorp te faciliteren.
- **Een duurzame toekomst** - De openbare ruimte kan bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelstellingen en het versterken van een fijne leefomgeving. Een ecologische inrichting van de openbare ruimte biedt ruimte voor behoud en versterking van de biodiversiteit en het omgaan met klimaatverandering (wateropslag voor hevige regeval, groen voor verkoeling tijdens hete zomers).

1.5 Samenvatting

De huidige speelruimte in Deventer is kwantitatief erg uitgebreid maar wel enigszins verouderd en op korte termijn toe aan vervanging. Ook heeft de gemeente verschillende ambities op het gebied van de openbare sport- en speelruimte die de kwaliteit van het aanbod moeten verbeteren.

Herinrichting van alle plekken vraagt een aanzienlijke investering waar niet voldoende middelen beschikbaar voor zijn. Daarnaast zijn ook niet alle speelplekken even noodzakelijk voor een goede dekking. Daarom wordt gekozen een kwalitatief basisnetwerk te behouden en met andere partijen de samenwerking aan te gaan om gedeelde doelen en ambities te realiseren. Hoe we dit gaan doen is te lezen in dit speelruimteplan.

Natuurspeeltuin De Heemtuin in Diepenveen

2. Externe partners

2.1 Succesvol samenwerken

Het succesvol verbeteren van de openbare speel- sport- en ontmoetingsruimte is niet mogelijk zonder een goede samenwerking met externe partners. De afgelopen jaren is er een samenwerking opgebouwd met partners zoals Stichting Tevreden, de speeltuinverenigingen en de scholen. De komende jaren wil de gemeente Deventer deze samenwerkingen, waar mogelijk en gewenst, verbeteren en uitbreiden. Dit biedt meer kansen en mogelijkheden om verbeteringen door te voeren op o.a. het gebied van inclusiviteit en beweging.

In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke wijze de gemeente de samenwerking met diverse externe partners wil voortzetten.

2.2 Stichting Tevreden

In 2016 is Stichting Tevreden opgericht als collectief zelfbeheer voor 95 speelplekken die op de opheflijst stonden. De stichting heeft getracht zoveel mogelijk van deze plekken, met behulp van bewoners, te behouden en te onderhouden. De afgelopen jaren hebben zij ongeveer de helft van deze locaties gesaneerd en omgevormd naar gemeentelijk groen. De stichting heeft echter aangegeven het contract te willen beëindigen. De gemeente onderzoekt nu de mogelijkheden om deze speelplekken weer over te nemen en een deel van de locaties te behouden. Hierover is echter, ten tijde van het opstellen van dit beleidsplan, nog geen besluit genomen. Er wordt achter in dit beleidsplan wel rekening mee gehouden dat een deel van de speellocaties weer terugkomen in gemeentelijk beheer.

2.3 Speeltuinverenigingen

Speeltuinverenigingen in Deventer bieden bewoners uitgebreide en **unieke speel-mogelijkheden** en voorzieningen (zoals een toilet) in een veilige omgeving. Toestellen zijn soms anders dan op de openbare speelplekken en er worden vaak **activiteiten** georganiseerd die de hele buurt samenbrengen. Daarmee vervullen de speeltuinverenigingen een belangrijke functie, vergelijkbaar met een buurt- of **wijkplek**, met name in wijken waar goede buurtplekken of ruimte daarvoor ontbreekt. Ook voor de omliggende wijken hebben de meeste speeltuinverenigingen een aantrekkingskracht. Enkele speeltuinverenigingen zijn al **inclusief** ingericht of kunnen dat worden met een kleine ingreep. Dit is een kans om de speelruimte Deventer inclusiever in te richten.

Naast speelmogelijkheden bieden de meeste verenigingen ook **sportmogelijkheden** zoals een groot voetbalveld of sportkooi. De meeste speeltuinverenigingen hebben beheerders die toezicht houden, daardoor is het mogelijk om ook meer vandalismegevoelige sporttoestellen te plaatsen zoals fitnessstoestellen.

Als speeltuinverenigingen voldoen aan bepaalde voorwaarden, kunnen zij een **vergoeding** krijgen van de gemeente voor vervangingen, onderhoud en inclusiviteitsaanpassingen. Afspraken hierover zijn vastgelegd in een overeenkomst.

Bij **opheffing** van een vereniging wordt onderzocht of de speeltuin weer onder gemeentelijk beheer kan komen. Vooral als de plek noodzakelijk is voor het basisnetwerk van de speelbuurt en de wijk, zal dit de voorkeur hebben. De plek wordt dan mogelijk wel op een sobere manier heringericht of in stand gehouden. Op deze manier voldoet de speeltuin aan de eisen voor een openbare speelplek en kan de gemeente de speelplek doelmatig beheren.

2. Externe partners

2.4 Scholen

Op veel schoolpleinen in Deventer kan gespeeld worden na schooltijd. Zeker in buurten waar een openbare buurtplek ontbreekt, bieden deze scholen een noodzakelijke speelvoorziening voor kinderen tot 12 jaar. Schoolpleinen hebben vaak een groot verhard oppervlakte, wat de locaties toegankelijker maakt voor mensen met een fysieke beperking. Daarmee zijn schoolpleinen een kans om de speelruimte **inclusiever** in te richten. Enkele schoolpleinen zijn ingericht met een meer **groene inrichting** en natuurlijk spelen. Dit komt de diversiteit aan speelmogelijkheden in een wijk en de klimaatbestendigheid ten goede.

Schoolpleinen bieden ook ruimte en voorzieningen voor externe partijen zoals buitenschoolse opvang, buurtsportcoaches en jongerenwerkers. Door deze partijen ook te betrekken bij de herinrichting van een schoolplein, wordt het mogelijk om het plein een belangrijke **wijkfunctie** te geven zodat bewoners elkaar ook na schooltijd kunnen ontmoeten en bijvoorbeeld gezamenlijk kunnen **sporten**.

Op dit moment zijn 26 schoolpleinen openbaar toegankelijk. Deze **opengestelde schoolpleinen** voldoen aan onderstaande voorwaarden en worden meegenomen in het beheer en onderhoud van de gemeente. Hieraan zijn dan voor de scholen geen kosten verbonden.

- **Sociale controle.** Vanaf omliggende woningen is zicht op het plein.
- **Toegankelijkheid.** Het plein is goed bereikbaar en dagelijks vrij toegankelijk tussen 07.00-20.00 uur, behalve wanneer deze voor onderwijsdoelstellingen wordt gebruikt.
- **Bestemmingsplan.** Het schoolplein ligt binnen het bestemmingsgebied scholen, speelterrein en bijbehorende voorzieningen.
- **Inrichting.** Toestellen en speelaanleidingen voldoen aan eisen van inrichting openbare speelplekken (veiligheid en onderhoud).

De scholen die geen opengesteld schoolplein hebben zijn niet meegenomen in dit speelruimteplan. We onderzoeken of er kansen zijn om (een deel) van deze locaties een openbare functie te geven.

Toegankelijk schoolplein De Borgloschool (Borgele en Platvoet)

Openbaar toegankelijk schoolplein De Vijf-er (Colmschate-Vijfhoek)

Sportvoorzieningen bij Kindcentrum Rivierenwijk

Natuurlijk spelen op het schoolplein (Bathmen)

3. Visie

Op basis van het onderzoek en verschillende trajecten (zie bijlage A t/m D) heeft de gemeente een visie voor de speelruimte verwoord. De visie en ambities staan in dit hoofdstuk en worden in het volgende hoofdstuk verder toegelicht.

3.1 Visie

Deventer investeert in een kwalitatief basisnetwerk van centrale (buurt)speelplekken op loopafstand en beweegplekken verspreid over Deventer waar iedereen welkom is. Met een meer diverse en inclusieve inrichting, uitdagende toestellen en meer voorzieningen, stimuleren de centrale plekken inwoners van alle leeftijden om te bewegen, te spelen en elkaar te ontmoeten. Een klimaatbestendige inrichting zorgt dat alle speelplekken fijne verblijfplekken zijn. Scholen en speeltuinverenigingen blijven een belangrijke rol spelen in het basisnetwerk. De grote natuurspeelplekken zijn belangrijk voor de diversiteit van het aanbod. Het speellandschap draagt bij aan het creëren van meer gelijke kansen voor inwoners die weinig gebruik maken van sportverenigingen. We breiden het speelaanbod nog verder uit door vaker speelaanleidingen toe te passen bij speelplekken en de vrije speelruimte in het groen beter in te richten om in te spelen. Bij herinrichting worden bewoners en gebruikers geraadpleegd om wensen en initiatieven in beeld te brengen. Voor bewoners is duidelijk wat de grenzen en mogelijkheden zijn van de gemeente. Bij de grote plekken wordt ook samengewerkt met verschillende partijen binnen de gemeente om alle kansen op de locaties te benutten.

3.2 Ambities

Om de visie in de praktijk te brengen zijn er gerichte ambities waar de gemeente de komende jaren aan gaat werken:

- **Ambitie 1. Centrale, kwalitatief goede speelplekken op loopafstand.** Binnen speelbuurten zorgt een basisnetwerk aan buurtplekken aangevuld door kleine speelplekken voor een goed aanbod. Elke wijk heeft daarnaast een grote plek voor 0-100 jaar. Deze wijkplek vormt een ontmoetingsplek in de wijk waar naast spelen en sporten ook ruimte in voor ontmoeting. Alle inwoners van de wijk voelen zich hier welkom.
- **Ambitie 2. Diversiteit.** In elke speelbuurt is een divers speellandschap die bestaat uit verschillende speelvormen (ofwel in de vrije speelruimte of op de formele speelplekken).
- **Ambitie 3. Inclusiviteit.** Iedereen moet mee kunnen doen. Bij wijk-, buurt- en sportplekken is inclusiviteit belangrijk. Waar mogelijk wordt dit meegenomen bij de herinrichting en op een select aantal speel- en sportplekken wordt specifiek de aandacht besteed aan inclusiviteit.
- **Ambitie 4. De beweegvriendelijke leefomgeving.** Elke wijk heeft verschillende beweegmogelijkheden en verspreid over Deventer liggen diverse grote voorzieningen voor jong en oud. Vraag en aanbod wordt afgestemd met gebruikers en waar mogelijk bieden professionele partners zoals buurtsportcoaches, activiteiten aan om het gebruik van de voorzieningen te stimuleren.

- **Ambitie 5. Klimaatbestendigheid en vergroening.** Deventer zet haar groene karakter door in de toekomst. Afhankelijk van de omgeving en uitstraling van de plek wordt de inrichting bepaald, hierbij wordt altijd rekening gehouden met extreme hitte en regenbuien. Waar nodig worden bomen bijgeplaatst ter beschutting.
- **Ambitie 6. Participatie en samenwerking.** Omwonenden en gebruikers worden op verschillende momenten betrokken bij herinrichting. Bij herinrichting wordt samengewerkt met verschillende partijen binnen en buiten de gemeente om gedeelde doelen te realiseren.

3.3 Regelgeving en veiligheid

Er bestaat geen wettelijke verplichting voor gemeentes om speelplekken aan te leggen. Het voorzien in formele speelplekken is een aanbeveling om buitenspel te faciliteren en stimuleren. Een gemeente is vrij om hier invulling aan te geven. Buitenspel zelf is wel een recht, vastgelegd in artikel 31 van het Internationale Verdrag voor De rechten van het Kind:

Artikel 31. Spel en vrije tijd:

"Ieder kind heeft recht op rust en vrije tijd. In zijn vrije tijd moet een kind kunnen spelen. Het moet ook voor alle kinderen mogelijk zijn om een museum te bezoeken, naar de film te gaan of een theater te bezoeken."

Voor de inrichting van de formele speelplekken is wel specifieke wetgeving vastgesteld in de vorm van een Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (**WAS**). Hiermee wordt de **veiligheid** van de speelplekken gewaarborgt.

Naast de veiligheid van de plekken zelf is **gezondheid** van de spelende kinderen en de bodem van belang. Met name het gebruik van microplastics is een zorg die veelal speelt rond het gebruik van kunstgras als ondergrond. Het gebruik van rubbergranulaat als infill-materiaal wordt afgeraden. Zand is hiervoor een goed alternatief.

3.4 In- en uitbreidingslocaties

Ondanks dat er geen verplichting is, hanteert de gemeente wel enkele richtlijnen voor speel- en sportplekken in **nieuwbouwwijken**. Deze zijn gebaseerd zijn op de adviezen van Jantje Beton.

In nieuwbouwwijken wordt minimaal 3% van de openbare ruimte ingericht als speel- en/of sportplek. Deze ruimte is bij voorkeur niet versnipperd maar bestaat uit speelplekken van minimaal 400 m² groot. Bij de nieuwe inrichting is het tevens van belang dat er veel aandacht is voor ontmoeting, zowel tussen kinderen als tussen ouders/verzorgers. Zo wordt het leggen van nieuwe contacten gestimuleerd en de sociale cohesie vergroot.

3. Visie

Bij inbreiding wordt per project bekeken of de bestaande speelruimte de verhoging van de speeldruk kan opvangen. Indien nodig en mogelijk worden bestaande speel- en/of sportplekken vergroot of wordt er een nieuwe locatie aangelegd.

Daarnaast moeten nieuwe speel- en sportplekken ook meegenomen worden in de beheerkosten. Deze zijn de eerste vijf jaar laag maar zullen daarna oplopen.

4. Ambities

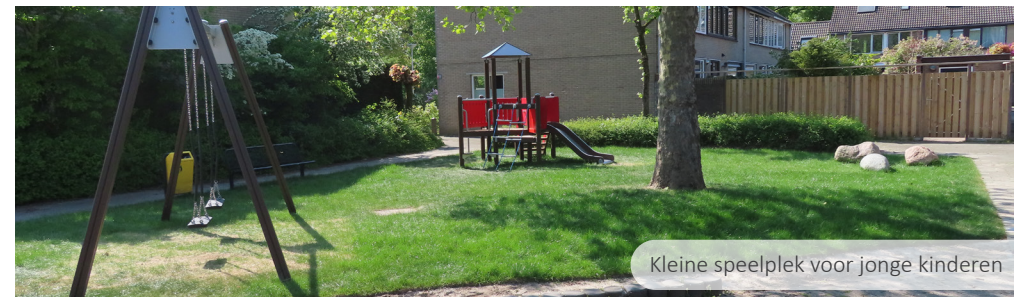
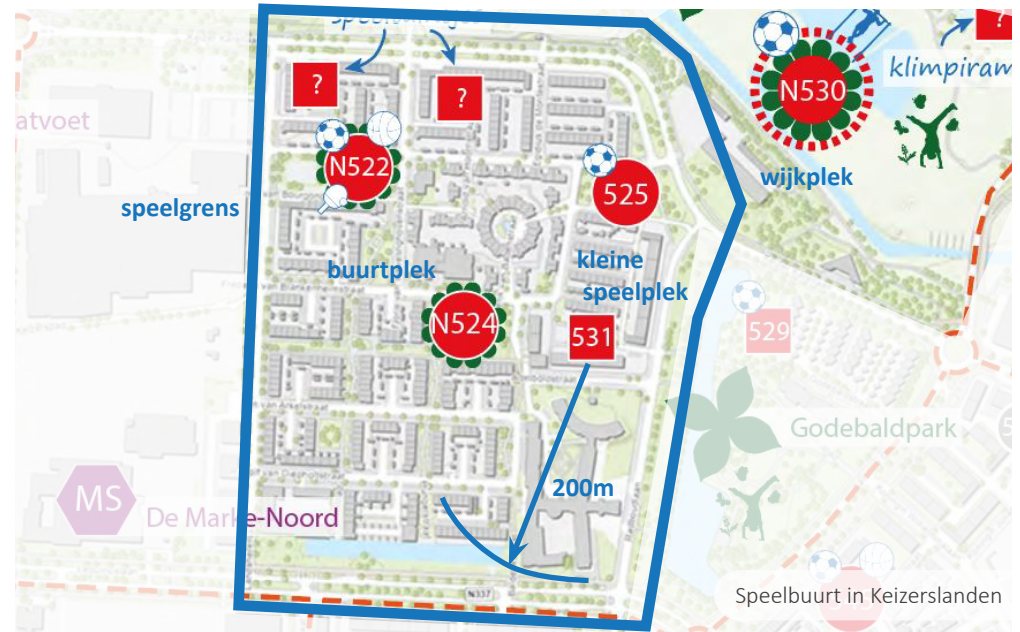
De ambities voor de speelruimte van de toekomst zijn in dit hoofdstuk toegelicht. In een apart uitvoeringsplan worden deze ambities uitgewerkt in concrete voorstellen voor herinrichting van locaties met bijbehorende budgetten en een planning.

Ambitie 1. Centrale, goede speelplekken op loopafstand

Om te bepalen wat een goed speelaanbod is gebruiken we het **speelbuurtmodel**. Hierbij wordt de speelruimte opgedeeld in gebieden (zogenoemde speelbuurten) waarbinnen kinderen tot ca. 12 jaar zelfstandig mogen spelen (begrensd door drukke wegen, water, parken en andere **speelgrenzen**). Binnen de speelbuurt is het aanbod goed georganiseerd (zie voor beschrijving van de type plekken bijlage E):

- In elke speelbuurt is binnen een straal van 400 m een goede **buurtplek** te vinden. Dit is een grotere voorziening waar de hele buurt uitgenodigd en uitgedaagd wordt om samen te komen, te spelen, te bewegen én te ontmoeten. Het is belangrijk dat deze plek ook toegankelijk is voor inwoners met een beperking. Ook voor ouderen is dit een plek in de buurt om elkaar te ontmoeten (denk aan voldoende groen, bankjes en jeu de boules). Bij de buurtplek wordt bij voorkeur een combinatie van spelen en sport aangeboden. Een opengesteld schoolplein, een speeltuinvereniging of een wijkplek voor alle leeftijden kan bij gebrek aan een buurtplek in dit aanbod voorzien. Als dat niet mogelijk is, kunnen één of meer (goede) kleine speelplekken met een actieradius van 200 meter de functie van een buurtplek vervullen (samen ingericht voor kinderen tot 12 jaar, mogelijk verbonden door een veilige speelroute).
- Als er geen buurtplek binnen 200 m te vinden is, worden **kleine speelplekken** aangeboden. Kleine speelplekken zijn vaak ingericht voor het omliggende woningblok of omwonenden en jonge kinderen die nog niet zelfstandig verder weg mogen. De inrichting van een kleine speelplek sluit aan op de behoefte van de buurt. Zo ontstaat een aanvullend netwerk voor jongere kinderen op een kortere loopafstand.
- In goed bespeelbare buurten (brede stoep, lage parkeerdruk, voldoende bespeelbaar groen, weinig barrières) is het niet altijd nodig om alle kleine speelplekken in te richten met toestellen. De speelplekken kunnen **omgevormd** worden naar een speelpleintje of natuurlijke speelplek met een simpele speelaanleiding en zo bijdragen aan de diversiteit in de speelbuurt (ambitie 2). Ook in speelbuurten waar veel plekken dicht bij elkaar liggen kunnen plekken worden omgevormd. De plekken behouden wel de functie spelen zodat zij in de toekomst opnieuw ingericht kunnen worden als speelplek als dat nodig is (flexibele plek). In buurten die minder goed bespeelbaar zijn, is het wél nodig om de kleine speelplekken in te richten met toestellen. Jonge kinderen kunnen hier immers niet veilig op straat spelen.

Met deze ambitie wordt ingezet op een **basisnetwerk** van uitdagende buurtplekken voor 0-12 (en mogelijk 100) jaar en aanvullende kleine speelplekken waar dat nodig is. Er zullen plekken worden uitgebreid, geminimaliseerd en soms moet een nieuwe speelplek aangelegd worden om voor en goede dekking te zorgen.

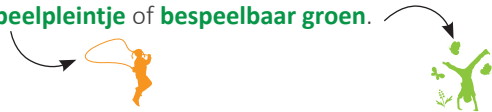
4. Ambities

Ambitie 2. Diversiteit

Om te voorzien in een uitdagend speellandschap is het belangrijk verschillende speelvormen aan te bieden in een speelbuurt. Waar **traditionele speel- en sporttoestellen** kinderen vaak uitdagen tot regelspel en ontdekken van fysieke vaardigheden, stimuleert de vrije speelruimte het zelf bedenken van spel en zo de creativiteit van kinderen. In het vele groen en op de grote natuurspeelplekken van Deventer kunnen kinderen de natuur ontdekken en hutten bouwen. Ook veilige verharding biedt verschillende speelmogelijkheden (hinkelspellen, spelen met voertuigen en ballen). Met speelaanleidingen kunnen beide speelvormen verder gestimuleerd worden.

Door het aanbieden van verschillende type speelplekken in een speelbuurt, worden kinderen ook gestimuleerd om zich van speelplek naar speelplek te **verplaatsen**. Dit zorgt niet alleen ook voor dat kinderen langer buiten spelen maar bevordert ook de sociale vaardigheden doordat ze ook kinderen tegen komen van buiten de eigen vriendengroep.

Deze ambitie streeft ernaar in elke speelbuurt naast spelen met toestellen ook de mogelijkheid te bieden om goed te spelen in het groen en op de verharding. Als er al voldoende goede **vrije speelruimte** is, zijn er geen veranderingen nodig in de speelbuurt. Als de vrije speelruimte te weinig uitdagend is, kan deze uitgebreid worden met **speelaanleidingen**. Bij gebrek aan vrije speelruimte kunnen ofwel speelaanleidingen toegevoegd worden aan bestaande buurtplekken of kunnen plekken die niet nodig zijn voor de dekking worden omgevormd naar een **speelpleintje** of **bespeelbaar groen**.

Wat vinden de inwoners van Deventer (zie ook bijlage B):

- Volwassen Deventenaren verkiezen een natuurlijke speelplek boven een traditionele speelplek; een plek met houten toestellen, met zand en/of water en boomstammen. Een plek waar kinderen kunnen ontdekken en op een 'kruipdoor sluipdoor' wijze kunnen spelen.
- Uit de open antwoorden komt de wens voor een combinatie van natuurlijke en een traditionele speelplek naar voren.
- De kinderen verplaatsen zich graag door de wijken, speelroutes en meer afwisseling in het toestelaanbod zal dit nog meer stimuleren.

Brede stoep met speelaanleidingen

Autovrij pleintje met speelaanleidingen

Natuurlijke speelaanleidingen als aanvulling op de speelplek

Kinderen laten een klimboom zien tijdens een wandeling

4. Ambities

Ambitie 3. Inclusiviteit

Wijk-, buurt- en sportplekken zijn belangrijke ontmoetingsplekken voor de buurt en heel Deventer. Hier komen verschillende leeftijden samen om te spelen en te bewegen. Kinderen en (groot)ouders met een beperking zijn hier ook welkom. Op dit moment is de meeste speel- en sportruimte niet **inclusief** (toegankelijk) ingericht. Hier wil de gemeente verandering in brengen. Het is daarbij niet de bedoeling dat er exclusieve speelplekken of hoekjes worden gemaakt voor kinderen met een handicap, het uitgangspunt is juist dat **samenspel** wordt gestimuleerd (inclusiviteit). In lijn met het SamenSpeelAkkoord (2019) zet Deventer zich in voor een inclusieve speelcultuur.

Bij de aanleg van elke buurtplek en verhard sportveld wordt gelet op de bereikbaarheid en toegankelijkheid zodat gebruikers met hulpmiddelen in ieder geval bij de plek en de toestellen kunnen komen.

Speeltuinverenigingen en schoolpleinen kunnen een belangrijke rol spelen bij het creëren van inclusieve speel- en sportruimte. Deze locaties bieden voldoende ruimte en mogelijkheden voor een inclusieve inrichting. Verder zal inclusiviteit een belangrijk aandachtspunt zijn bij de herinrichting van grote speelplekken in de wijken. Op deze plekken wordt extra geïnvesteerd in het aanleggen van o.a. een padenstructuur en toestellen die ook bespeelbaar zijn door kinderen met een beperking. Hierbij heeft de gemeente niet de ambitie om speciale inclusieve speelplekken te maken maar om speelplekken ook inclusief te maken. Bij herinrichting wordt gewerkt met de **100-70-50 richtlijn**:

- Een kind moet zich 100% **welkom** voelen op een speelplek.
- De plek moet voor 70% **toegankelijk** en **bereikbaar** zijn (paden, ondergronden).
- En 50% van de speelaanleidingen of -toestellen moet **bespeelbaar** zijn. Deze toestellen zijn gericht op ontmoeting en samenspelen en bieden speelplezier aan alle kinderen.

Om samenspelen in de praktijk te laten werken is het belangrijk gebruikers te betrekken en ook sociale hindernissen weg te nemen. Zo kan een **fanclub** of panel van experts (gebruikers, beheerders en ontwerpers) ontwerpen toetsen op de richtlijn en **activiteiten** organiseren die samenspel stimuleren.

Wat vinden de inwoners van Deventer (zie ook bijlage B):

- 17% van de respondenten heeft behoefte aan een speelplek voor mindervaliden.
- Er is veel vraag naar activiteiten voor kinderen. De activiteiten die worden aangeboden zijn bekend en worden goed bezocht. In de wijken waar geen aanbod is wordt vaak aangegeven dat ze dit wel graag zouden willen. Dit biedt een kans voor het aanbieden van samenspelactiviteiten.

4. Ambities

Ambitie 4. De beweegvriendelijke leefomgeving

Deventer wil investeren in de gezondheid van haar inwoners. Kinderen moeten hun fysieke vaardigheden kunnen ontwikkelen en volwassenen moeten gezond oud kunnen worden. Beweging wordt daarom gestimuleerd voor verschillende leeftijden (jong geleerd is oud gedaan). Deventer streeft ernaar om voor alle bewoners binnen loop- of fietsafstand een sportvoorziening te hebben zoals sportparken of toegankelijke openbare voorzieningen.

Voor **jongere kinderen** bestaat bewegen vaak uit spelen. Voor hen zorgt een divers speelaanbod voor verschillende beweegvormen. Kleinere sportvoorzieningen of voldoende vrije ruimte om te bewegen in de speelbuurt zijn voor hen belangrijk.

Oudere kinderen, jongeren en volwassenen hebben een grotere mobiliteit. Per wijk en verspreid over heel Deventer is er daarom bekeken of het sportaanbod voldoende en divers genoeg is. Hierbij wordt er breder gedacht dan alleen voetbal, basketbal en tafeltennis. Er wordt ook ruimte geboden voor de aanleg van faciliteiten voor **nieuwere, populaire sporten** zoals calisthenics, bootcamp en freerunning. Toch blijft de vraag naar voetbal- en basketbalvelden onverminderd groot. In wijken met veel kinderen en jongeren is er behoefte aan meerdere, **kwalitatief goede sportveldjes** zodat meerdere groepen gelijktijdig kunnen voetballen of basketballen.

De vraag naar en de inrichting van beweeg- en sportvoorzieningen moet altijd afgestemd worden met **gebruikers**. Buurtsportcoaches en het sociaal domein kunnen helpen om de doelgroepen te bereiken en **activeren** door het organiseren van sportgroepjes en toernooien.

Ook de scholen in Deventer hebben behoefte aan meer sportfaciliteiten. het onderwijs is verplicht om 90 minuten **bewegingsonderwijs** per week aan te bieden. Er wordt geadviseerd om dit te spreiden naar 2 momenten van elk 45 minuten. Sommige gymzalen liggen op relatief grote afstand van scholen wat ten koste gaat van onderwijstijd. Bij verdere spreiding van beweegmomenten gaat er meer onderwijstijd verloren. De oplossing ligt in de buitenruimte. Buiten gymmen is immers extra goed voor de gezondheid. Een leeg sport- of grasveld is echter niet genoeg. Het sportcurriculum vraagt om meer voorzieningen zoals klim, balanceer- en zwaaimogelijkheden. Samenwerkingen tussen scholen, sportverenigingen en buurtsportcoaches bieden veel mogelijkheden. Door **sportvelden** open te stellen, kunnen verschillende partijen er op verschillende momenten gebruik van maken. Aanpassingen in de inrichting van deze velden zal wel nodig zijn om ze aan te laten sluiten bij de behoeftes van deze verschillende partijen.

Calisthenicstoestel

Pannakooi bij kleine speelplek

Sportaanleidingen

Bewegen voor senioren

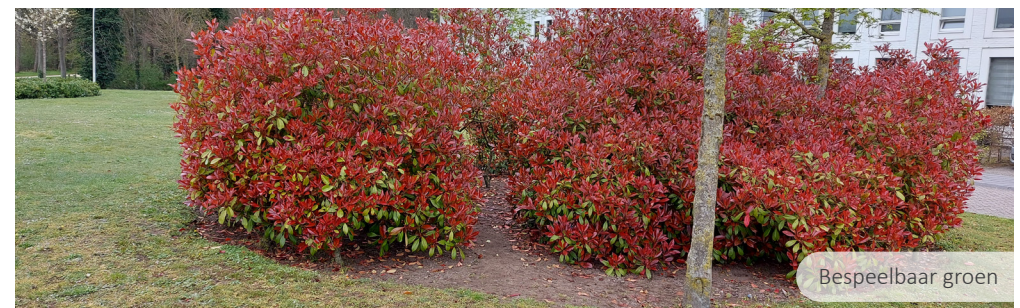
Ambitie 5. Klimaatbestendigheid en vergroening

Deventer is een groene gemeente met veel parken en openbare groenstroken waar je goed kunt spelen. Dit zijn niet alleen buffers die klimaatextremen zoals hitte en wateroverlast kunnen opvangen, maar zijn ook fijne verblijfplekken. Ook de speelplekken zijn nu veelal klimaatbestendig door de keuze van ondergronden (onder andere 58% gras) en voldoende schaduw door bomen. In de toekomst zal de gemeente blijven inzetten op klimaatbestendigheid, vergroening en bespeelbaar groen in de speelruimte.

Bij herinrichting wordt extra gelet op **klimaatbestendigheid** zodat plekken ook in de toekomst bespeelbaar blijven. Voor het opvangen van extreme regen kunnen bijvoorbeeld waterdoorlatende ondergronden toegepast worden (natuurlijke ondergronden of extra infiltratie), voldoende beplanting op en rond de plek om water op te nemen (struiken, bomen en lange grassen) en een overloop zoals een wadi voor tijdelijke piekbelasting. Om overlast door hitte te voorkomen worden bomen geplant voor voldoende schaduw, glijgoten en andere stalen onderdelen die in contact komen met de huid in de schaduw gepositioneerd en lichte ondergronden gekozen (warmen minder snel op). In de uiteindelijke keuze van materialen wordt naast klimaatbestendigheid ook de duurzaamheid (gebruiksintensiteit en onderhoud), de omgeving en de wensen van bewoners meegenomen. De speelruimte kan ook bijdragen aan het oplossen van **klimaatopgaves** uit de omliggende buurt, bijvoorbeeld in versteende wijken of lage punten. Bij herinrichting wordt daarom altijd de beleidsmedewerker klimaat geraadpleegd of er klimaatopgaves zijn in de buurt.

Door speelplekken te **vergroenen** wordt de verblijfs- en speelwaarde van een plek vergroot. Kinderen en volwassenen kunnen langer verblijven op de speelplekken doordat ze klimaatbesteniger zijn en door **bespeelbaar groen** aan te leggen (begaanbare bosjes, speelbomen, natuurlijke speelaanleidingen) wordt het speellandschap in de buurt diverser en uitdagender. Een groene inrichting komt bovendien de **gezondheid** ten goede, denk aan de motorische ontwikkeling, ontspanning en zonbescherming. En tot slot draagt een groene inrichting bij aan de **biodiversiteit**: meer ruimte voor flora en fauna, natuurlijke bestrijding van plagen en kan dit een educatief spelelement in zich hebben. Hiervoor kan gekozen worden voor diervriendelijke en bloemrijke beplanting, nestmogelijkheden en diervriendelijk groenbeheer.

Naast de openbare speelplekken worden ook, waar mogelijk, de schoolpleinen vergroend. Een **groen schoolplein** draagt niet alleen bij aan de klimaatbestendigheid van de buurt, maar heeft ook meerdere positieve effecten op het welzijn van kinderen zoals een beter concentratievermogen en minder conflicten tijdens het buitenspelen.

4. Ambities

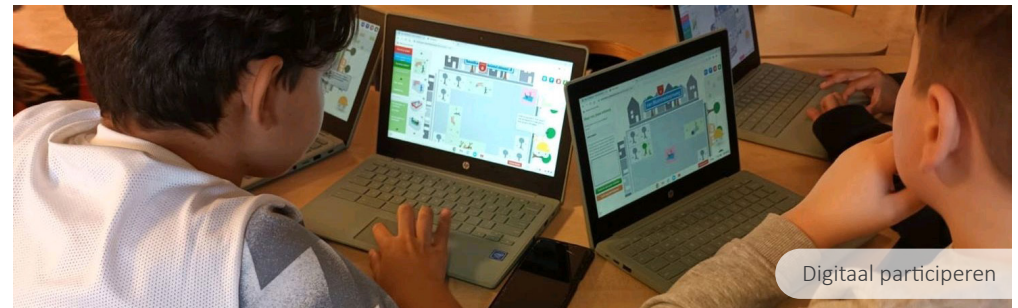
Ambitie 6. Participatie en samenwerking

De inwoners van Deventer zijn de gebruikers van de speelruimte. Hun stem is belangrijk bij de inrichting van de woonomgeving. Afhankelijk van de type plek en herinrichting, worden inwoners betrokken bij de beslissingen die de gemeente neemt.

Participatie wordt gemeentebreed op dezelfde wijze uitgevoerd. Een eenduidige aanpak is belangrijk en biedt duidelijkheid voor zowel bewoners als beleidsmedwerkers. Bij **kleinschalige herinrichting**, het vervangen van een enkel toestel, zoekt de gemeente zelf een vervangend toestel uit als er geen wensen bij de plek bekend zijn. Bij voorkeur worden locaties echter in hun geheel opgepakt en met een buurtgerichte aanpak. Bij **volledige herinrichting** worden altijd actief omwonenden geraadpleegd om wensen en initiatieven in beeld te brengen. Bij buurtplekken zal de gemeente meer **regie** voeren over de inrichting, zodat voldaan wordt aan het streefbeeld van deze plek (inclusief, doelgroepen en uitdaging, zie ook bijlage E). Bij kleine speelplekken of het omvormen is een speciale inrichting mogelijk zoals bijvoorbeeld extra plantenvakken, picknickbanken of wilgentunnels als bewoners deze willen onderhouden.

Bij volledige herinrichtingen wordt er, naast de bewoners, ook **samengewerkt** met meerdere partijen binnen en buiten de gemeente die gebruikersgroepen en belangen behartigen: opbouwwerkers, de inclusiviteitsfanclub, beweegexperts (buurtsportcoaches), sociaal domein (jongerenwerk) en klimaatadviseurs. Samenwerking (ook financieel) maakt het mogelijk het beste resultaat te halen met beperkte middelen.

De wijze van herinrichting staat vastgesteld in het **uitvoeringsplan**. De keuze wordt in eerste instantie gemaakt op basis van veiligheidsoverwegingen (is het toestel nog veilig volgens de inspecties), geplande gebiedsrenovaties (grondwerkzaamheden in de buurt of herontwikkelingen in het gebied) en regie om de visie door te voeren (buurt voldoet niet qua dekking en heeft een hoge vraag). Als bewoners zelf met een aanvraag of **initiatief** komen, wordt gekeken of deze past binnen het uitvoeringsprogramma op korte termijn, of er voldoende draagvlak is en of het idee aansluit op de ambities uit dit speelruimteplan.

5. Financiën en conclusie

Het totale bestand aan speelplekken in Deventer is kwantitatief erg uitgebreid, maar wel behoorlijk verouderd en veel plekken zijn op korte termijn toe aan vervanging. De gemeente heeft in totaal 343 formele speelplekken, variërend van buurtspeelplek, tot natuurspeelplek, tot schoolplein.

Niet alle speelplekken zijn even noodzakelijk voor een goede dekking. Daarom is het voorstel om een kwalitatief basisnetwerk te behouden en een deel van de speelplekken om te vormen tot locaties zonder toestellen. Op de omgevormde locaties kunnen bewoners nog steeds spelen, bewegen en ontmoeten, bijvoorbeeld met speelaanleidingen of in het groen.

Om het basisnetwerk te kunnen realiseren en ervoor te zorgen dat de speellocaties worden opgeknapt staat de gemeente voor een grote vervangingsopgave. Bij een gemiddelde afschrijvingstermijn van 15 jaar is een vervangingsbudget benodigd van € 524.000,- per jaar. Dit bedrag is jaarlijks nodig om het basisnetwerk te realiseren en in stand te houden op de lange termijn.

Vervanging en aanleg	Aantal	Investering (gemiddeld per jaar)
<i>Herinrichten (vervangingsopgave)</i>	268	€ 524.000,-
<i>Minimaal inrichten (kleiner of zonder traditionele toestellen)</i>	75	
Totaal	343	

Om de kwaliteit van de openbare sport- en speelruimte te verbeteren zijn er 6 ambities opgesteld. De ambities zijn gekoppeld aan overkoepelende of relevante beleidsplannen en visies (bijlage E). Op die manier wordt een meer integrale aanpak gestimuleerd waarbij krachten worden gebundeld en kansen voor realisatie benut.

Sommige ambities vragen geen extra kosten, maar een andere inzet vanuit de gemeente. Andere ambities kunnen binnen de herinrichtingskosten van de plekken gerealiseerd worden (budgetneutraal). De investering voor ambities die buiten het realiseren van het basisnetwerk vallen bedragen gemiddeld € 116.000,- per jaar. Door met andere partijen de samenwerking aan te gaan proberen we gedeelde doelen en ambities te realiseren.

Aanvullende ambities	Aantal	Investering (gemiddeld per jaar)
<i>Centrale speelplekken</i>	75	€ 116.000,-
<i>Diversiteit</i>	8	
<i>Inclusiviteit</i>	15	
<i>Bewegvriendelijke leefomgeving</i>	11	

Naast kosten voor vervanging en aanvullende ambities zijn er kosten voor beheer en onderhoud. Het beschikbare budget hiervoor van € 243.000,- is in lijn met het benodigde budget. Dit maakt dat er in totaal een verschil van € 358.000,- is tussen de doelstellingen en ambities en het beschikbare budget.

Overzicht budget	Beschikbaar budget	Benodigd budget
<i>Onderhoudsbudget</i>	€ 243.000,-	€ 243.000,-
<i>Vervangingskosten basisnetwerk</i>	€ 282.000,-	€ 524.000,-
<i>Kosten aanvullende ambities</i>		€ 116.000,-
Totaal	€ 525.000,-	€ 883.000,-
Vershil benodigd - beschikbaar	€ 358.000,-	

- **Barrière / speelgrenzen** - Hindernis en grenzen die de wijken opdelen in verschillende speelbuurten. Dit zijn barrières zoals drukke wegen, water, parken en industriegebieden. Kinderen tot ca. 12 jaar mogen vaak niet zelfstandig voorbij deze barrières.
- **Bespeelbaar groen** - Plantsoen, grasveld of bosgebied dat geschikt is om te spelen en waar dit ook toegestaan wordt.
- **Beweegvriendelijke leefomgeving** - Een leefomgeving die mensen faciliteert, stimuleert en uitdaagt om te bewegen, te spelen en te sporten.
- **Bootcamp** - Een spierverterkende trainingmethode die wordt uitgevoerd in teamverband.
- **Buurtgerichte aanpak** - Bij de herinrichting van speel- en sportplekken worden zoveel mogelijk locaties in een buurt in één keer opgepakt. Participatie en aanleg gebeurt dan ook zoveel mogelijk gelijktijdig.
- **Buurtplek** - Een (bij voorkeur centrale) plek in de buurt met een belangrijke ontmoetingsfunctie, uitgebreidere en uitdagendere inrichting en meer ruimte. Er is vaak een combinatie van spel en sport te vinden en vaak wordt een bredere doelgroep bediend (5 t/m 15 jaar). Een buurtspeelplek trekt kinderen uit de hele buurt of het dorp.
- **Calisthenics** - Een vorm van krachttraining waarbij men gebruik maakt van het eigen lichaamsgewicht. Calisthenicstoestellen bevatten geen bewegende onderdelen.
- **Flexibele speelplek** - De speeltoestellen worden verwijderd en de speelplek wordt niet opnieuw ingericht. De ruimte blijft wel beschikbaar als vrije speelruimte en kan later, indien nodig, opnieuw ingericht worden met speeltoestellen.
- **Formele speelruimte** - Speel- en sportplekken met toestellen. Deze locaties worden beheert door de gemeente.
- **Freerunning** - Een sport waarbij de renner (freerunner) zich sierlijk door de stedelijke omgeving begeeft door muren, bankjes en plantenbakken niet als obstakels maar juist als hulpmiddelen te zien.
- **Kleine speelplek** - Een speelplek met een beperkt speelaanbod en omvang. Een blokplek is gericht op een jonge doelgroep en de direct omwonenden. Ligt vaak beschut in de woonomgeving zodat er goede sociale controle mogelijk is.
- **Inbreidingslocaties** - Nieuwbouw binnen bestaande wijken.
- **Inclusieve speelruimte** - Speel- en sportruimte die toegankelijk is voor inwoners met een beperking.
- **JOP** - Jongeren Ontmoetings Plek.
- **Klimaatadaptief / klimaatbestendige inrichting** - Een inrichting die rekening houdt met hittestress en extreme regenval.
- **Omvormen** - Op een omgevormde speelplek staan geen speeltoestellen (meer). De inrichting wordt bepaald in samenspraak met omwonenden en kan bijvoorbeeld bestaan uit speelaanleidingen, een verhard speelpleintje, een buurtmoestuin of een plantsoen.
- **Speelaanleidingen** - Elementen in de openbare ruimte die geschikt zijn om op te spelen zoals stapstammen, zwerfkeien en wilgenhutjes. In tegenstelling tot speeltoestellen hoeven speelaanleidingen niet gekeurd te worden volgens de NEN 1179 normen.
- **Speelbuurt** - Gebieden die ontstaan na het intekenen van de barrières/speelgrenzen. Kinderen tot ca. 12 mogen zelfstandig binnen de speelbuurt spelen.
- **Speelbuurtmodel** - Model waarbij de kernen worden opgedeeld in speelbuurten waarna per speelbuurt wordt gekeken naar de kwaliteit en kwantiteit van de openbare speel- en sportruimte.
- **Speelhoekje** - Een kleine speelplek met een enkel toestel of een speelaanleiding in de verharding. Heeft beperkte speelwaarde.
- **Speellandschap** - Het geheel aan formele en informele speel- en sportruimte.
- **Speelpleintje** - Bestraat gebied dat geschikt is om te spelen en/of sporten.
- **Speelroute** - Een veilige route tussen verschillende speelplekken. Een speelroute kan herkenbaar gemaakt worden met bijvoorbeeld stickers op de stoep maar ook een uitgebreidere inrichting met speelaanleidingen langs de route is mogelijk.
- **Speelvormen** - Diverse soorten spel waardoor kinderen leren. Bijvoorbeels rollenspel (speelhuisjes), bewegingsspel (pannakooi of klimrek) of constructiespel (zandbak).
- **Sportplek** - Een openbare locatie met sportvoorzieningen zoals een voetbalveld of tafeltennistafel.
- **Uitbreidingslocaties** - Nieuwbouw aan de rand van bestaande wijken of de aanleg van geheel nieuwe wijken.
- **Vrije speelruimte** - Openbare ruimte die geschikt is om te spelen of sporten. Dit kan bijvoorbeeld een grasveld, pleintje, plantsoen of brede stoep zijn.
- **Wadi** - Afkorting van Water Afvoer Drainage en Infiltratie. Een Wadi is een groene greppel in het stedelijk gebied en bergt en zuivert regenwater waarna het water infiltreert in de ondergrond.
- **Wijkplek** - Onderscheidend door ligging of inrichting heeft een wijkplek een buurtoverstijgende functie. Hier wordt een brede doelgroep (0 tot 99 jaar) bediend en is sprake van een uitdagend en multifunctioneel aanbod van sport- en speeltoestellen. Een wijkplek nodigt uit tot een lang verblijf.

Alle locaties in de gemeente zijn tijdens een rondgang in beeld gebracht en beoordeeld op verschillende criteria zoals ligging, inrichting, huidige staat, klimaatbestendigheid en inclusiviteit. Naast de locaties in beheer van de gemeente is ook gelet op (niet openbare) schoolpleinen en de vrije speelruimte (hoe bespeelbaar is de rest van de openbare ruimte). Uit dit onderzoek kwamen de volgende algemene bevindingen en aanbevelingen. Specifieke aanbevelingen per locatie zijn te vinden in het uitvoeringsplan.

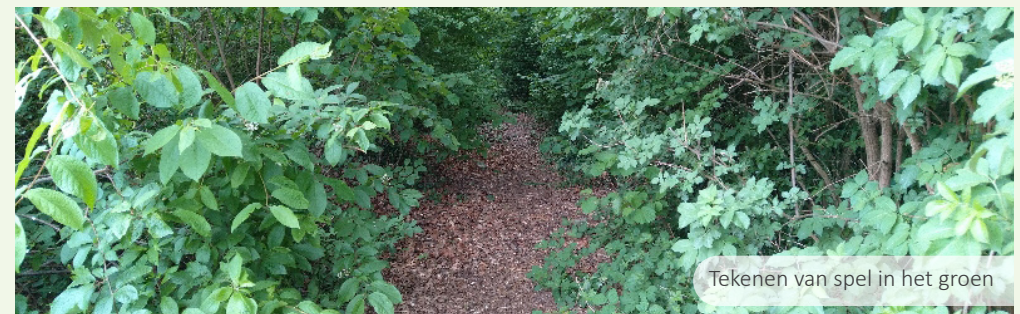
- **Kwantiteit.** De gemeente telt 346 formele, openbare speelplekken met speel- en sporttoestellen, waarvan 184 kleine speelplekken, 51 buurtspeelplekken, 8 wijkspeelplekken, 6 natuurspeelplekken, 1 JOP en 26 vrijstaande toestellen. Tenslotte zijn er nog 26 openbare schoolpleinen en 9 speeltuinverenigingen in (mede)beheer van de gemeente. Er zijn 264 plekken waar een vorm van sport wordt aangeboden, waarvan op 41 plekken alleen sport.
- **Spreiding.** De verschillende type speelplekken zijn meestal goed verdeeld over de wijken en kernen. Dit is ook belangrijk, want wijken zijn vaak sterk opgedeeld door veel barrières. Binnen de buurten liggen soms veel (voornamelijk kleine) speelplekken dicht op elkaar. Meer grotere plekken met uitdaging voor verschillende leeftijden bevordert samenspielen en ontmoeten.
- **Uitdaging en diversiteit.** Met name op de buurtplekken kan de uitdaging vaak beter om zo écht plekken te maken waar ook de wat oudere (kinderen 9+) langere tijd willen verblijven. De inrichting van de speelplekken is vaak erg traditioneel (glijbaan, schommel, wip), tussen de kleine speelplekken kan meer gevarieerd worden met toestelaanbod. Speelaanleidingen kunnen vaker toegepast worden als aanvulling op speelplekken met toestellen.
- **Huidige staat.** Veel van de openbare plekken zijn verouderd. Ook het groen op kleine natuurspeelplekken ligt er vaak slecht onderhouden bij, wat spelen niet goed mogelijk maakt.
- **Vrije speelruimte.** Er zijn veel parken verspreid over Deventer en enkele grote uitdagende natuurspeelplekken waar gespeeld kan worden in het groen. In de parken, maar ook de groenstroken tussen de huizen kan spelen in het groen aantrekkelijker (heuvels, bespeelbare struiken en klimbomen). Tussen de huizen zijn verder regelmatig autovrije straatjes en pleintjes te vinden waar kinderen veilig kunnen spelen.
- **Sporten en bewegen.** Het aanbod bestaat voornamelijk uit voetbal, basketbal en tafeltennis, maar verspreid over Deventer zijn nog verschillende andere sport- en beweegmogelijkheden te vinden zoals een skatepark, crossbaan, Cruiff Courts en beweegroutes. Er zijn tegenwoordig nog meer populaire sporten, zoals calisthenics en bootcamp. Sportprofessionals uit Deventer geven aan dat er veel behoefte is aan goede basketbal- en voetbalvelden. Ook komt er steeds meer vraag naar calisthenics. Bij de laatste kan ook goed programming aangeboden worden. Hiermee vergroten we de

diversiteit in het sportaanbod en zetten we bewoners aan tot bewegen.

- **Inclusiviteit.** Veel plekken scoren matig qua inclusiviteit. De bereikbaarheid van de plek (toegangen), toegankelijkheid binnen de plek zelf (paden en ondergronden naar de toestellen) en de aanwezigheid van bespeelbare toestellen kan beter. Een kans zijn de speeltuinverenigingen, waarvan een aantal al inclusief zijn ingericht en anderen met een kleine aanpassing inclusief gemaakt kunnen worden.
- **Klimaatbestendigheid.** Deventer is een groene gemeente. Ook op en rond speelplekken is er vaak voldoende groen aanwezig om overmatige regenval op te vangen en voor verkoeling te zorgen in de zomer (oppervlaktes die niet zo veel opwarmen en voldoende schaduw). In een aantal meer stedelijke wijken is meer vergroening wenselijk. Ook moet er bij herinrichting aandacht blijven voor water en hittestress. Speelplekken kunnen soms een oplossing bieden voor klimaatproblemen in de buurt.
- **Scholen.** Ongeveer de helft van de schoolpleinen is openbaar toegankelijk (inclusief een deel dat opgesteld is in samenspraak met de gemeente). Daarmee vormen schoolpleinen een belangrijk onderdeel van het aanbod, zeker in enkele buurten waar geen ruimte is voor een centrale buurtplek.
- **Speeltuinverenigingen.** Er zijn veel speeltuinverenigingen, met name in oudere wijken. Ze vervullen een belangrijke functie als buurt of wijkplek met een uitdagend speel- en sportaanbod, zeker in de oudere wijken met weinig ruimte. De staat van de speeltuinen verschilt.

Traditionele speeltuininrichting

Tekenen van spel in het groen

Kinderwandelingen

Kinderen in de basisschool leeftijd zijn een belangrijke groep gebruikers van de speelruimte. Om van de kinderen zelf te horen wat zij belangrijk vinden en te zien hoe zij de ruimte gebruiken is er met 4 groepjes kinderen van verschillende leeftijden gewandeld langs de speelplekken in de buurt van de scholen. Leerlingen van de volgende scholen hebben meegedaan: Deventer Leerschouw, Basisschool Oudaen, Basisschool Wij de Wereld. De algemene bevindingen en aanbevelingen uit deze wandelingen:

- **Speeltuinenverenigingen.** Dit zijn niet alleen belangrijke speelplekken voor wijken waarin zij gelegen zijn maar ook voor de omliggende wijken. Kinderen verplaatsen zich over grote barrières heen om er te komen. Veilige oversteekplaatsen tussen de verschillende wijken worden hierdoor nog belangrijker.
- **Schoolpleinen.** De schoolpleinen hebben meer afwisseling in het speel- en sportaanbod nodig. Vergroening van de pleinen is ook aan te bevelen maar vanwege de speeldruk zal dit niet overal mogelijk zijn. De betrokken scholen hebben ook allemaal een openbaar schoolplein. Het vernieuwen van het schoolplein vormt daardoor ook direct een nieuw ingerichte buurtspeelplek.
- **Speelroutes en diversiteit.** De kinderen verplaatsen zich graag door de wijken, speelroutes en meer afwisseling in het toestelaanbod zal dit nog meer stimuleren. Ook zal dit zorgen voor meer sociale interacties tussen de kinderen in de wijk omdat ze elkaar vaker tegen zullen komen.
- **Activiteitenaanbod.** Er is veel vraag naar activiteiten voor kinderen. De activiteiten die worden aangeboden zijn bekend en worden goed bezocht. In de wijken waar geen aanbod is wordt vaak aangegeven dat ze dit wel graag zouden willen.

Jongerenoverleg

Jongeren zijn een gebruikersgroep met specifieke eisen voor de sport- en verblijfsruimte. In het gesprek met ca. 20 jongeren in de leeftijd 17-20 bij jongeren centrum The Mall (Deventer Oost) komt het volgende naar voren:

- **Ontmoeten.** In hun vrije tijd komen jongeren graag samen om elkaar te ontmoeten en te ontspannen. Dit kan bestaan uit kletsen, de week doornemen of muziek draaien.
- **Ondernemend.** In de groep waren een aantal jongeren die werkten of zelf activiteiten organiseerde, zoals bokslessen voor leeftijdsgenoten.
- **Binnenlocaties.** Om elkaar binnen te ontmoeten maken zij gebruik van de vele jongeren centra (veel goede voorzieningen), café's of andere plekken om iets te eten (domino's Mac).
- **Buitenlocaties.** In de buitenruimte maken zij gebruik van verschillende plekken, zoals JOP's, onder bruggen en natuurgebieden. Belangrijk bij de keuze van en plek is dat ze

bewoners niet lastig vallen, droog zitten en fietsafstand van 10 minuten. Er zijn wensen voor nog een JOP uitgesproken.

- **Evenementen en activiteiten.** Het Dickensfeest is geliefd onder jongeren om te dansen en feesten. Jongeren missen daarnaast activiteiten die georganiseerd worden gericht op jongeren. Voor kinderen wordt er veel georganiseerd, voor jongeren niet.
- **Omgang met bewoners.** Het samenzijn van de jongeren worden vaak als overlast gezien. In plaats van aanspreken op (onwenselijk) gedrag, wordt daarbij vaak gelijk de handhaving ingezet. Jongeren missen ze de mogelijkheid tot open communicatie.
- **Sporten.** Jongeren zouden graag andere sporten uitvoeren in de buitenruimte, zoals basketbal en badminton. Hiervoor zijn nu weinig voorzieningen. Ook nieuwe sporten zoals calisthenics is animo voor.

Vragenlijst - Spelen, bewegen en ontmoeten (2022)

Vakgroep Kennis en Verkenning heeft de behoefte aan speel en beweegvoorzieningen, mogelijkheden om te ontmoeten en de behoefte aan (aangepaste) banken in de openbare ruimte onderzocht met een vragenlijst. Opvallende bevindingen hieruit zijn:

- De vragenlijst is 1.561 ingevuld, met name door volwassenen en ouderen (30+) en slechts 4% kinderen. 60% van de ondervraagden heeft zelf (klein)kinderen.
- Ruim de helft van de respondenten verkiest een 'natuurlijke' speelplek als meest ideale speelplek; een plek met houten toestellen, met zand en/of water en boomstammen. Een plek waar kinderen kunnen ontdekken en op een 'kruipdoor sluipdoor' wijze kunnen spelen. Een ruime vijfde van de respondenten verkiest een 'traditionele' speelplek als meest ideale speelplek. Hier staan bijvoorbeeld gekleurde speeltoestellen van metaal, zoals een schommel, glijbaan of wipwap. Ook een combinatie van beiden wordt genoemd.
- Men wil een speelplek waar kinderen veilig en fijn kunnen spelen en worden uitgedaagd om te bewegen. De speelplek is voor ouders ook veelal een plek om elkaar te ontmoeten.
- 11% ziet een sportplek waar sporten zoals voetbal, fitness, bootcamp en andere sporten beoefend kunnen worden als meest ideale speelplek.
- Toestellen met een zelfbedachte inrichting en 'eigen speelgoed' en plekken met moderne metalen toestellen met licht of geluid worden relatief weinig verkozen als meest ideale speelplek.
- 17% van de respondenten heeft behoefte aan een speelplek voor minder validen.
- Bijna de helft van de respondenten heeft behoefte aan plekken in de openbare ruimte om te ontmoeten of om te bewegen en te sporten.

In de openbare ruimte komen verschillende disciplines samen, zo ook in de speelruimte. Om een plan op te stellen die aansluit op belangrijke thema's vanuit andere beleidsterreinen hebben er vier verdiepingssessies plaatsgevonden. Tijdens deze sessies hebben we gesproken met beleidsmedewerkers van diverse afdelingen en met externe partijen zoals Stichting Tevreden, WijDeventer en Raster. Uit deze sessies kwamen de volgende aandachtspunten naar voren:

- **Spelen.** Verouderde, onaantrekkelijke speelplekken zorgen ervoor dat het spelen niet voldoende gestimuleerd wordt. Vernieuwing, meer diversiteit in het toestelaanbod en beter onderhoud geeft de speelruimte de impuls die deze nodig heeft. Dit geldt vooral in de stedelijke wijken rondom het stadscentrum.
- **Natuurlijk spelen.** Er is de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor natuurlijk spelen. Er blijft veel vraag naar groene ruimte waar kinderen kunnen ravotten maar er wordt door wijkprofessionals wel aangegeven dat er vooral in de oudere wijken meer behoefte is aan traditionele speelplekken.
- **Stichting Tevreden.** De stichting heeft aangegeven de overeenkomst met de gemeente te willen beëindigen. De speelplekken in het beheer van de stichting, worden daarom terug gegeven aan de gemeente. Op een deel van deze locaties zullen we afscheid gaan nemen van de speeltoestellen. Belangrijk is dat deze ruimte wel ingericht blijft als speelruimte. Participatie met bewoners zal ervoor zorgen dat de nieuwe inrichting aansluit bij de behoeften in de wijk. Hierbij is het wel belangrijk dat andere speelplekken in de wijk in dezelfde periode een nieuwe inrichting of opfrisbeurt krijgen.
- **Speeltuinverenigingen.** De speeltuinverenigingen vervullen een belangrijke spelen sportfunctie in de wijken. Ook bieden zij vaak, als enige locatie in de wijk, uitdagende toestellen voor de doelgroep 8+. Op dit moment verkeren echter niet alle speeltuinverenigingen in goede staat. Door het actiever betrekken van bewoners d.m.v. programmering en participatie is het wellicht mogelijk om die verenigingen een impuls te geven zodat ze weer 'tot leven komen'. Indien dit niet mogelijk is zullen ze overgenomen moeten worden door de gemeente en omgevormd worden tot gemeentelijke wijkspiegelplekken.
- **Inclusiviteit.** De huidige speel- en sportruimte is vaak niet inclusief ingericht. Hier wil de gemeente wel stappen in maken. Speeltuinverenigingen en schoolpleinen kunnen hier een belangrijke rol spelen. Verder zal inclusiviteit een belangrijk aandachtspunt zijn bij de herinrichting van grote speelplekken in de wijken. Hierbij heeft de gemeente niet de ambitie om speciale inclusieve speelplekken te maken maar om speelplekken ook inclusief te maken.
- **Sporten en bewegen.** Binnen geheel Deventer is een divers sportaanbod met enkele mooie initiatieven zoals het skatepark en de beweegroutes. Echter biedt het sportaanbod binnen de wijken nog te weinig afwisseling. Ook is het sportaanbod volgens de

buurtsportcoaches en jongerenwerkers, nu te klein. Meer voetbalveldjes (met een goede ondergrond), basketbalvelden en beweegtoestellen zoals calithenicstoestellen, zijn nodig om voldoende ruimte te bieden aan de kinderen en jongeren in de wijken. Dit omdat er vaak meerdere 'groepjes' zijn in een wijk die niet gelijktijdig gebruik kunnen en willen maken van bijvoorbeeld één Cruiff Court.

- **Scholen.** Vanuit de scholen komen er 2 duidelijke vragen. Ten eerste wil men graag extra gymvoorzieningen. Vanaf komend schooljaar moeten alle klassen 2 keer per week bewegingsonderwijs krijgen. Op dit moment zijn er niet voldoende gymzalen om daaraan te kunnen voldoen. De oplossing kan gevonden worden in de openbare ruimte. Buiten gymmen is populairder geworden in coronatijd en het is goed voor de gezondheid om in de buitenlucht te sporten. Sportvelden kunnen ook na schooltijd door de buurt gebruikt worden. Een leeg sport- of grasveld is echter niet genoeg. Het sportcurriculum vraagt om meer voorzieningen zoals klim, balanceer- en zwaaimogelijkheden. Hier moet wel rekening mee gehouden worden. Samenwerkingen tussen scholen, sportverenigingen en buurtsportcoaches bieden veel mogelijkheden. Zo kan een voetbalveld overdag gebruikt worden voor gymlessen, direct na schooltijd voor activiteiten door de buurtsportcoach en in de namiddag en avond voor voetbaltrainingen.
- **Participatie.** De wijze van participeren moet duidelijk op papier gezet worden en bekend zijn bij alle beleidsafdelingen. Een eenduidige aanpak is belangrijk en biedt duidelijkheid voor zowel bewoners als beleidsmedewerkers. Door het betrekken van wijkprofessionals zoals opbouwwerkers kunnen meer bewoners bereikt worden en vergroot de gemeente de betrokkenheid onder de bewoners.

In de speelruimte komen verschillende disciplines samen. Andere onderwerpen die een rol gaan spelen voor de inrichting van de speelruimte worden hier beschreven. Hierin is ook de evaluaties van het bestaande beleid in opgenomen.

Evaluatie Samen spelen kun je overal (2010-2019)

Het oude speelruimteplan geeft goede handvatten voor het inrichten en beheren van de speelruimte. In het nieuwe plan nemen we onderdelen mee die goed hebben gewerkt. Integraal spelen breiden we uit en brengen we nog meer in de praktijk door extra aandacht te geven aan specifieke doelgroepen die nu niet veel te doen hebben in Deventer. Participatie blijft een belangrijk thema dat verder verduidelijkt wordt in het nieuwe plan zodat bewoners meer inzicht krijgen in de mogelijkheden en grenzen die er zijn binnen de gemeente. Ook opengestelde scholen blijven een belangrijk onderdeel van de speelruimte vormen.

Een ander onderwerp dat belangrijk was in het vorige plan betrof natuurspeelplekken. Als gevolg van het plan uit 2010 zijn enkele succesvolle grote natuurspeelplekken verspreid over Deventer gerealiseerd. De kleinere natuurlijke speelplekken liggen er vaak minder goed bij en worden niet goed gebruikt. De speelwaarde is hier te beperkt en het onderhoud te kostbaar. In het nieuwe plan worden natuurlijke speelaanleidingen daarom toegepast als aanvulling op spelen met toestellen en niet meer los op kleine locaties als bezuinigingsoplossing.

Aan de uitvoeringskant zien we dat de gemeente heel veel toestellen beheerd, waarvan veel in verouderde staat zijn. Het vervangen van al deze toestellen is kostbaar, zeker met de recente inflatie. In de praktijk volstaat het oude budget uit het vorige plan niet om alles wat er nu staat te behouden. Voor het uitvoeren van de ambities in dit plan moet daarom kritisch gekeken worden hoe deze gefinancierd worden. In een uitvoeringsplan worden keuzes gemaakt.

Visie leefomgeving (2014)

In Deventer wordt sturing gegeven aan de openbare ruimte vanuit de visie leefomgeving. Onderhoud en inrichting moet voor gelijkblijvende middelen uitgevoerd. Er wordt gekozen voor onderhoudsniveau 'sober'. Er is geen ruimte voor grote kostbare vervangingen die verwacht zijn. Bij de inrichting en onderhoud van de openbare ruimte wordt uitgegaan van vier uitgangspunten:

1. *Schoon, heel en veilig.* Deventer bewaakt de ondergrens bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte door veiligheid te garanderen, functioneel te beheren en de reguliere onderhoud 'sober' uit te voeren. Kapitaalintensieve grote vervangingen kunnen niet plaatsvinden.
2. *Bewuste inrichting.* Deventer richt zich bij de inrichting op goede leefbaarheid (klimaatbestendigheid, gezondheid, sociaal), duurzaamheid (cradle to cradle, inkopen),

ecologie (behoud groenstructuur, overdragen snippergroen, opwaarderen natuurwaarden) en onderhoudsvriendelijkheid.

3. *Maximaal rendement.* Aandacht gaat uit naar het realiseren van maximaal maatschappelijk, economisch en sociaal rendement. De beleving wordt meegenomen bij werken in de leefomgeving door bewonerszelfbeslissingsruimte (deels financieel) en participatiemogelijkheid te geven in de uit te voeren werkzaamheden binnen het MJOP. Prioriteiten liggen bij locaties met grote economische en culturele impact (centrum, station, hoofdinfrastructuur en grote groenstructuren). Een deel van de werkzaamheden kan uitgevoerd worden door mensen die werkloos zijn als tegenprestatie voor een uitkering.

4. *Ruimte voor initiatief.* Gemeente realiseert een minimaal onderhoudsniveau en bewoners kunnen zorgen voor extra inrichting en werkzaamheden. De gemeente stimuleert en faciliteert initiatieven en voert geen regie over de werkzaamheden van bewoners. Zelfbeheer is mogelijk voor bijvoorbeeld speelvoorzieningen, mitst zorgvuldig opgezet.

Samen sporten maakt sterk (2021)

In het sport- en accommodatiebeleid staan de kaders voor sport vastgesteld. Het beleid draagt bij aan de gezondheidsbevordering van de inwoners. Sportbeleid wordt binnen de bestaande middelen uitgevoerd, grootschalige investeringen moeten apart voorgesteld worden aan de raad. Naast de rol van de verenigingen, doet het beleid uitspraak over de openbare sportlocaties met de pijler *beter benutten van sportinfrastructuur*. Belangrijk hiervoor is dat locaties aansluiten op veranderende vraag en behoeftes. Onder deze pijler wordt gestreefd binnen loop- of fietsafstand een sportvoorziening te hebben, zoals sportparken of toegankelijke openbare voorzieningen. Sportparken kunnen zo ook overdag opengesteld worden.

Nota Gezondheid (2019)

De gezondheidsnota houdt zich bezig met het bevorderen van gezondheid, geluk en preventie van ziekte door middel van 'het versterken van de aanwezige structuur en het zelfoplossend vermogen van mensen, hun netwerk en de leefomgeving'. Belangrijke uitgangspunten waar het speelbeleid op aan kan sluiten zijn: vitaliteit van 0-100 bevorderen (toegankelijke beweeg- en speelvoorzieningen), mensen zelf een regierol geven (beweeg- en speeliniciatieven stimuleren), samenwerking met gezondheidsprofessionals versterken (bv. JOGG, Bewegmakelaars, Deventer FitKids) en het realiseren van een gezonde en veilige omgeving (gezonde en veilige speelruimte, zoals rookvrij).

Bijlage F. Inrichting per type plek

Inrichting per type plek beschreven. Bij nieuwbouwwijken te gebruiken als eisen, in bestaande buurten is het een streven en moet een oplossing gezocht worden binnen de beschikbare ruimte.

Type plek	Wijkplek	Buurtplek	Kleine speelplek	Sportplek	Vrije speelruimte
Doelgroep en bereik	0-100 jaar, iedere kern groter dan 3000 inwoners minimaal 1 plek, bij voorkeur iedere wijk	0-14 jaar, omliggende buurt, minimaal 1 per speelbuurt, binnen 400 m van de woning	vaak jongere doelgroep (0-9 jaar), omwonenden, aanvulling op buurtplekken binnen 200 m van woning	kinderen, jongeren, volwassenen en senioren (10-100 jaar), kleine plek per buurt, grote per wijk	0-14 jaar, omliggende buurt
Ruimte	5.000-10.000 m ² , centrale plek	ca. 3.000 m ² , centrale plek	ca. 500 m ² , meer besloten plek	ruimte afhankelijk van sport	openbaar groen en verharding
Functie	spelen, bewegen en ontmoeten	spelen, bewegen en ontmoeten	spelen	bewegen en ontmoeten	spelen en bewegen
Inrichting	uitdagende, unieke toestellen en/of sportvoorzieningen	uitdagende toestellen, sport, omliggend bespeelbaar groen, speelaanleidingen	passend bij doelgroep en wensen bewoners	volwaardige inrichting voor samensporten	bespeelbare oevers, bosjes, bomen, grasvelden; brede autovrije straten, pleintjes en stoepen
Voorzieningen	zitmogelijkheden, afvalbakken, rookvrij, veilige toegangen, verlichting en eventueel watertappunten	zitmogelijkheden en afvalbakken, rookvrij	geen extra voorzieningen, rookvrij	zitmogelijkheden, afvalbakken, rookvrij en evt. JOP	geen extra voorzieningen
Inclusief	bereikbaar, toegankelijk en bespeelbaar (100-70-50-regel), in samenwerking met fanclub	bereikbaar en toegankelijk, toestellen deels bespeelbaar	inclusiviteit niet noodzakelijk, alleen op aanvraag	grote plek inclusief (100-70-50-regel) in samenwerking met fanclub	inclusiviteit afhankelijk van ondergrond
Participatie	dorps-/wijkbreed inventariseren en communiceren	bewoners speelbuurt beoordelen inrichting en geven extra initiatieven aan	omwonenden hebben grotere inspraak op inrichting	met doelgroep afstemmen (via buurtsportcoach of gebruikersgroepen)	gemeente voert actief uit
Materialen	robuuste toestellen, speelaanleidingen, deels toegankelijke ondergronden, schaduw en zon	robuuste toestellen, deels toegankelijke ondergronden, speelaanleidingen, schaduw, vergroening	waar mogelijk vergroening, grasondergronden	voldoende beschutting en afwatering	onderhoud groen aanpassen (maaien en snoeien), losse materialen laten liggen; speelaanleidingen

Bijlage G. Leeflijdsindeling

Bij de inrichting van de speelruimte wordt rekening gehouden met leeftijdsgroepen en hun behoeftes. In de tabel worden voor verschillende leeftijdsgroepen de speelkwaliteit van de ruimte beschreven en voorbeelden waar qua inrichting rekening mee gehouden kan worden.

Leeftijd	Speelkwaliteit	Inrichting formele speelruimte	Voorbeelden
1 t/m 4 jaar	Ontdekken van ruimtes, materialen en vaardigheden. Rollenspel en fantasiespel. Contact met andere kinderen.	Materialen zoals zand, water, gras, takjes en blaadjes. Bespeelbaar groen, kleurgebruik. Kleine, gemakkelijk toegankelijke speeltoestellen of speelaanleidingen. Beschutting en zitmogelijkheden voor ouders/begeleiders.	
5 t/m 8 jaar	Samenspel, regelspel en balspelen. Gevarieerder en wilder bewegingsspel. Motorische ontwikkeling. Ontdekking en grensverlegging.	Toestellen, speelaanleidingen en materialen die samenspel, creatie en motorische ontwikkeling stimuleren. Klimmen, schommelen, hogere glijbanen. Open en besloten ruimtes, verhard en onverharde ondergronden. Natuurlijke inrichting met bespeelbaar groen. Ruimte voor fietsen en steppen.	
9 t/m 12 jaar	Samenspel, sport en competitie, opzoeken risico's en onderzoekend spelgedrag. Minder regelspel. Overgang van spelen naar ontmoeten.	Trapveldje en andere sportplekken. Fysiek uitdagende en variatie in speeltoestellen. Avontuurlijke en natuurlijke inrichting met risicovolle elementen. Ruimte om zelf spel te ontwikkelen. Minder gebonden aan buurt.	
12 t/m 15 jaar	Ontmoeting en sport, uitrusten en chillen (in groepsverband). Fysieke en sociale grensverlegging.	Uitdagende sportmogelijkheden zoals freerunning, skatepark en fietscross. Ruime basketbal- en voetbalvelden. Ruimte voor ontmoeting, bankjes bij sportplekken.	
16 t/m 20 jaar	Ontmoeting met ruimte voor scooter en auto. Sport gericht op verbeteren vaardigheden en/of persoonlijk voorkomen.	Ruimte voor zowel individueel als in groepsverband sporten. Professionele inrichting van sportplekken. Ontmoetingsplekken buiten bebouwde kom voor scooters en auto's.	
21 t/m 60 jaar	Combinatie sport, ontmoeting en recreatie.	Beweegroutes, sport- en ontmoetingsmogelijkheden bij speelplekken (sport en ontmoeting met andere ouders). Groene recreatieomgeving op loop- of fietsafstand.	
60+ jaar	Bewegen, recreëren en ontmoeten.	Beweegmogelijkheden gericht op mensen met een verminderde mobiliteit. Inrichting met sporttoestellen voor onderhouden van gezonde spieren en botten. Veilige wandel en fietsroutes. Een groene recreatieomgeving op loopafstand. Ruimte voor ontmoeting.	

Persbericht
3 november 2023

Buiten spelen, ontmoeten en bewegen, van 0 tot 100 jaar

Goede plekken om buiten te spelen en elkaar te ontmoeten zijn belangrijk - voor alle kinderen én voor hun ouders, grootouders en andere buurtbewoners. De gemeente Deventer wil dat er in alle wijken en dorpen genoeg speelruimte is die uitnodigt om samen te bewegen en te spelen. Het nieuwe Speelbeleidsplan beschrijft hoe de gemeente dat de komende jaren wil bereiken.

Wethouder Marcel Elferink (Leefomgeving): 'Speelplekken zijn van grote waarde. Buitenspelen helpt kinderen in hun ontwikkeling. Daarnaast zijn speelplekken belangrijke ontmoetingsplekken in het groen, niet alleen voor kinderen, maar ook voor hun ouders en andere buurtbewoners.'

Goede verdeling en afwisseling

Het speelbeleidsplan gaat uit van een goede verdeling van speelplekken over de hele gemeente. Daarnaast is ook afwisseling tussen de speelplekken onderling belangrijk. Die zorgt ervoor dat kinderen van de ene naar de andere speelplek gaan, waar ze weer andere kinderen leren kennen. Naast speeltuintjes met traditionele speeltoestellen zijn er daarom ook speeltuinen met natuurlijke speelonderdelen, zoals boomstammen en klimbomen, en plekken waar volwassenen en ouderen kunnen sporten en elkaar ontmoeten.

Toegankelijk voor kinderen en volwassenen met een beperking

Ook kinderen en volwassenen met een beperking moeten terecht kunnen op de speelplekken. Bij de grotere speelplekken is het streven dat kinderen met een beperking op in ieder geval de helft van de toestellen kunnen spelen. Verder let de gemeente bij de aanleg van paden op de toegankelijkheid.

Klimaatbestendig en duurzaam

Bij aanleg en onderhoud van speelplekken wil de gemeente ervoor zorgen dat ze klimaatbestendig en duurzaam zijn. Dus meer natuurlijke materialen, voldoende bomen, gras en struiken. En dat is ook weer goed voor de biodiversiteit.

In gesprek met bewoners, speeltuinverenigingen, scholen, sportverenigingen

Voor het speelbeleidsplan heeft de gemeente gesproken met onder meer jongeren, kinderen, opbouwwerkers en jongerenwerkers. Bij de uitvoering ervan, die meerdere jaren in beslag gaat nemen, gaat de gemeente steeds in overleg met de buurt en andere betrokken partijen.

40 speelplekken overgenomen van Stichting Tevreden

De gemeente neemt 40 speelplekken van de Stichting Tevreden over. In 2016 dreigden door bezuinigingen 88 speelplekken verloren te gaan. De gemeente sprak toen met de Stichting Tevreden af dat die de plekken zou overnemen. Een deel ervan werd omgevormd tot openbaar groen, en de Stichting ging de overige speelplekken beheren en onderhouden. De stichting draagt deze plekken nu weer over aan de gemeente. De plekken worden meegenomen in het speelbeleidsplan.

Vervolg

Het college van burgemeester en wethouders heeft het speelbeleidsplan aangeboden aan de gemeenteraad, die later over het plan besluit. Om alle ambities uit het speelbeleidsplan uit te kunnen voeren, is extra geld nodig. Het college komt in het voorjaar van 2024 met een voorstel voor de dekking.